52694/P

L. xvi. Qui

52697/P

65358

DISSERTATIO MEDICA INAUGURALIS DE CORTICE PERUVIANO:

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate reverendi admodum Viri,

GULIELMI ROBERTSON, S. S. T P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ PRÆFECTI;

NEC NON

Ampliſſimi SENATUS ACADEMICI conſenſu,

Et nobiliſſimae FACULTATIS MEDICÆ Decreto;

PRO GRADU DOCTORIS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini ſubjicit

JOANNES WARREN,

BRITANNUS.

Ad diem 12 Junii, hora locoque ſolitis.

Quot ſeculis deſudarunt artis primores, ut febriſugum aliquod reperirent aut arte conflarent, modo a Peruviana regione CORTEX *ad nos defertur; divinum plane remedium, ad male natam febrium ſobolem exterminandam!*

RAMAZZINI.

Hi motus ———, *atque haec certamina tanta,*
Pulveris exigui jactu *compreſſa quieſcunt.* VIRG.

EDINBURGI:

Apud BALFOUR, AULD, et SMELLIE,
Academiae Typographos.

M,DCC,LXX.

VIRIS ILLUSTRISSIMIS,

GULIELMO CULLEN,

PROFESSORI CELEBERRIMO,

PRÆCEPTORI SUO SUMMOPERE COLENDO,

DOCTRINA ET INGENIO

NEMINI SECUNDO:

ETIAM

MICHAELI DICKSON,

TAM

MEDICINAE SCIENTIIS

ORNATO,

QUAM

HUMANITATIS OFFICIIS

PERPOLITO:

TUM

Digitized by the Internet Archive
in 2018 with funding from
Wellcome Library

https://archive.org/details/b30346496

TUM ET

PATRUO SUO OPTIMO

EDWARDO ADDICOTT,

IN RE MEDICA VERSATISSIMO,

OB AMICITIAM VERE PATERNAM

ET

MAXIMA ERGA SE COLLATA BENEFICIA:

HASCE DISQUISITIONES,

EX GRATO ANIMO,

SUMMAQUE REVERENTIA,

HUMILLIME VOLUIT

JOANNES WARREN.

DISSERTATIO MEDICA

DE

CORTICE PERUVIANO.

INTER omnia medicamenta quae natura ſuppeditat, Cortex Peruvianus palmam praecipue arripit, et ſatis ample a Lue Venerea, ex eadem, ut vulgo creditur, regione ducta, damna hominibus illata penſat.

PER plurimos annos, a primo ejus ingreſſu, multa et varia fata ſubiit; initio, in ſummo honore erat habitus, paulo poſt vero magna contumelia accumulatus; an hoc ortum ſit ex medicorum imperitia, vel eorum ignavia qui, ſuis commodis magis quam aliorum ſanitati ſtudentes, eum vituperabant, haud ſatis compertum eſt.

LABENTEM interim corticis famam, SYDENHAMUS, TORTI, et MORTONUS, qui propria doſi

 exhibebant,

exhibebant, fulſerunt; atque hodie proprietates et facultates ejus argumentis firmiſſimis ſtabiliverunt Hoffmannus, De Haen, Pringle, Cleghorn, &c. qui omnes in medicina ſummos honores obtinuerunt.

De cortice Peruviano hoc ordine tractandum eſt:

1mo, De qualitatibus ſenſilibus.

2do, De menſtruis ejus in genere.

3tio, De virtutibus et ratione agendi.

4to, De uſu et abuſu ejus in diverſis morbis.

I. *De Qualitatibus Senſilibus.*

Sensus noſtri quaſdam qualitates in cortice agnoſcunt, amaritudinem nempe cum aromate et quadam adſtrictione conjunctam, quod, etſi multi negaverint, guſtu et omni alio experimento facile apparet. Nigro colore ſalem martis tingere comperitur.

Hasce

Hasce qualitates conjunctas eundem cum cortice effectum producere poſtea oſtendere conabimur.

II. *De Menſtruis ejus.*

Corticem Peruvianum, ſub forma pulveris deglutitum, effectus ſuos ſalutiferos citius certiuſque producere, apud medicos hodiernos ſatis conſtat: Quoniam vero nauſeam et faſtidium multis aegris haud infrequenter gignit, non abs re erit notare, quibus menſtruis virtutes et qualitates hujus praeſtantiſſimi medicamenti facillime et optime impertiuntur, atque ſub qua formula ſit maxime elegans gratique ſaporis efficaciſſimum: Ut igitur ad hunc ſcopum attingamus, multa experimenta ab ingenioſo Dom. Percival facta referemus. In iis experimentis varia menſtrua uſurpata erant: viz.

1. *Aqua Calcis.* In hoc menſtruo corticis Peruviani effectus tentare permotus erat Dom.

Percival,

Percival, ex theoria ſatis ingenioſa Ill. Mac-Bride nuper tradita, atque omnibus nota, ſed nec votis ejus neque theoriae reſpondebat experimentum; nam, etſi diu corticem maceraverat, ſolutionem hanc infuſionem frigidam mox memorandam tantum adaequare, vel paululum ſuperare, ſimulque eſſe ingrati ſaporis, atque nauſeam vix ferendam producere, comperit.

2. *Spiritus Vini Gallici.* Reſidua quorundam menſtruorum inter ſe comparando, corticis Peruviani qualitates ſpiritui vini Gallici, magis quam aquae, aut etiam quam ſpiritui rectificato, impertitas eſſe perſpexit.

De tinctura cum ſpiritu vini Gallici parata, quamvis ſit elegans et grati ſaporis, objicitur, doſin ſatis aptam in multis morbis, propter ſtimulum menſtrui, non poſſe deglutiri.

3. *Infuſio Frigida.* Simplex infuſio decoctum multo ſuperat; cortex enim aquae frigidae aeque ac bullienti virtutes impertit. Infuſio autem et ſtomacho gratior, et qualitates quoque corticis melius retinet, quia nullam reſoluti-

onem

onem patitur; in decocto vero partes reſinoſae ac gummoſae ſolvuntur, et aroma etiam, teſtante D. Lewis, aufugit.

4. *Decoctum.* Stomacho decoctum eſt aeque ac cortex ipſe pergrave, quod ex partis reſinoſae magna inſolubilitate oriri putat Celeb. De Haen; ideo decoctum per linteum denſum colari jubet; Ill. vero profeſſor noſter D. Gregory calidum exhibere monet; virtutes enim corticis quodam in modo partem reſinoſam, quae, quando decoctum frigidum fit, fundum petit, poſſidere exiſtimat.

5. *Extractum* multo eſt imbecillius quam vulgo creditur; nam, praeter ea quae decocto objiciuntur, hoc incommodum inſuper accidit, quod, ſine quodam gradu empyreumatis, ſecundum Pharmacopoeiam Londinenſem, difficiliter obtinere poſſumus.

III. *De Virtutibus et Ratione agendi.*

Virtutes corticis Peruviani, quatenus ex qualitate

qualitate adſtringente, amara, et aromatica, compoſitae, facile ad duo capita reduci poſſunt, nempe ad Vim Tonicam, et ad Vim Antiſepticam.

De his ordine agemus.

1. *De Vi Tonica.*

Varia medicamenta, uti ſupra obſervavimus, virtutes compoſitas corticis poſſidentia, in omnibus hiſce caſibus quibus nunc cortex, feliciter adhibita fuerunt; alumen, e. g. et chalybs, quae ex claſſe aſtringentium ſunt, ſaepiſſime uſurpabantur, et omnium conſenſu vi tonica agunt.

Gallas eſſe remedium efficaciſſimum in intermittentibus, multis experimentis comprobatum eſt, quae videre liceat ex Academiae Scientiarum Pariſienſis ſcriptis. Ex communibus vero experimentis nobis aſſerere non datur, qui et quot ſint effectus quos in corpus humanum aſtringentia, quae ſimplicia ſunt dicta, edunt; quia parca manu miniſtrabant medici, ne evacuationes ſalutiferas ſupprimerent; ſed ſi hunc metum ſuperare poſſimus,

gallas,

gallas, et alia aſtringentia, largiore manu exhibita, certum remedium ſaepius fore, judicamus.

AMARA.— Omnia amara vi tonica gaudent, et experimentis effectus ſimiles cum cortice Peruviano, flores chamaemeli edere, et remedium aeque ſpecificum eſſe, infert Dom. Pitcairn. Radici gentianae, ſummitatibus abſynthii, minori centaurei, ſui invicem nunquam defuerunt fautores.

AROMATICA.— Varia medicamenta, quae aroma poſſident, etiam ab empyricis ſaepiſſime deglutita et adminiſtrata fuerunt, uti nux moſchata, zingiber, cinnamomum, caryophilla, piper, &c.

Ex aſtringentibus, amaris, atque aromaticis, inter ſe utcunque conjunctis, remedium aeque efficax et ſalutiferum ac cortex nunquam adhuc repertum eſt; tale vero in rerum natura non dari ex dictis nequaquam ſequitur; nam ex hiſce tribus rite compoſitis ſuccedaneum interdum habemus, praeſertim neceſſitate urgente, aut cum aegri corticem faſtidiunt; hinc ſaltem in dubio eſt, num cortex ſpecifice agat, necne.

In

In omnibus igitur caſibus quibus uſus aſtringentium et amarorum aliquid periculi affert, etiam a cortice Peruviano abſtinendum judicaremus; et vice verſa.

2. *De Vi Antiſeptica.*

Corticis virtus, uti antiſeptica, a vi tonica procul dubio multum pendet, partimque vero poteſtate antizymica, qua in fluida noſtra agit; ex diuturno enim uſu partem corticis maſſa fluidorum commiſceri, et hoc modo diatheſi putridae obviam iri, probabile videtur.

Hactenus de qualitatibus ſenſilibus, &c. nunc quaedam de ratione agendi dicere liceat.

Paucis verbis, cortex, quatenus eſt tonicus, nervos excitando firmandoque, ſyſtematis tonum adauget totumque corpus corroborat. De hac re vero plura mox memoranda erunt.

IV. *De*

IV. *De Uſu et Abuſu ejus in diverſis Morbis.*

Quoniam nulla eſt morborum claſſis, quae inter homines magis graſſatur, aut citius eos e medio tollit, quam febres, corticis virtutes hiſce in morbis nunc primum indagandae ſunt.

In intermittentibus ſolum corticem eſſe adhibendum auctores multi antehac aſſeruerunt; nonnulli tamen in remittentibus adhibuerunt, ſumma licet cum cautela. Nunc vero pernicioſorum effectuum timorem feliciter ſuperavimus, ita ut non ſolum audacter in remittentibus ipſis, ſed etiam in continuis cujuſcunque generis, praeſcribere poſſimus. De his autem ordine.

De uſu Corticis in Intermittentibus.

Argumenta varia et etiam indubia probant, febres intermittentes ex iis cauſis ortum ſuum habere, quae ſyſtema debilitant, atque vigorem nervoſum diminuunt, vel, in verbis

celeber. Boerhaavii, "Inertiam liquidi nervoſi inducunt." Cum vero debilitas aut atonia paroxyſmum caeteraque omnia ſubſequentia phaenomena non ſolum praecedit, ſed etiam inducit, hanc igitur debilitatem, Affectionem Primariam nuncupare volumus; haec luculenter apparent ex ſcriptis ſagaciſſ. Commentatoris Boerhaavii in Aphoriſmo 756. "Videtur enim," inquit, "curatio febris talis hoc imprimis requirere, ut primum illud tempus, frigus nempe, et prima illa cauſa, viſcoſitas nempe liquidi arterioſi, et inertia fluidi nervoſi, ſuperentur; Tunc enim reliqua febris ſymptomata cavebuntur, cum nunquam ſequantur illa, niſi priora praeceſſerint." Si res igitur ita ſe habet, ſatis conſtat, morbum omnino ſolvi, ſi *primum tempus* et affectio primaria ſuperari poſſint; et ad hoc praeſtandum, quid medicamentum compertum fuit magis pollens quam ipſe cortex, qui omnia tuto cito et jucunde perficit? Nonne igitur veriſimile eſt, corticem effectus ſuos ſalutiferos producere, tonum ſyſtemati praebendo, atque proclivitatem recurſus, quae ex legibus ſyſtematis nervoſi manet, tollendo? Hanc theoriam firmat experientia iterata; cortex enim vel in apy-

rexia, vel ſub ingreſſu ſtadii frigoris, adhibitus, morbum omnino tollere comperitur; ſi vero caloris ſtadio deglutitus ſit, ubi vis ſyſtematis arterioſi nimium augetur, illum tunc nocere experientia docemur.

Doctissimus De Haen, hypotheſibus de corticis operatione in curanda febre intermittente omnibus ſimul rejectis, exclamat: "Tota res aenigma eſt, aenigma manet, quaeſtio inanis, reſponſum impoſſibile." Nodum ſane in ſcirpo quaeſiviſſe mihi videtur egregius ille vir; nam, ſi quid veri ſit in conjectura ſupra memorata, ſolvitur nodus, et evaneſcit aenigma.

In febribus intermittentibus, omnes ſuos effectus in ſyſtema nervoſum agendo producit cortex: Cum enim ſemiuncia, vel dimidiam vel quartam horae partem ante paroxyſmi adventum deglutita, acceſſionem ejus impediat; ex hoc corticem in ſyſtema nervoſum ſolum agere comprobatur; quomodo enim hoc in caſu vaſa ingrediendi, atque vi antiſeptica febrem ſolvendi, cortici ſpatium foret? Porro, non ſolum cortice Peruviano et remediis antiſepticis curatur hic morbus, ſed etiam teſta-

ceis,

ceis, affirmante Senac, quae vi omnino ſeptica, judice D. Pringle, pollere exiſtimantur.

Febres intermittentes uno fere ictu electrico fugantur: Hic ſanguinis putredinem tam cito emendari nemo certe affirmabit.

Timor, cui etiam addere liceat caeteras animi affectiones, intermittentes et inducit et propellit; quod a ſyſtemate nervoſo cauſam quaerendam eſſe probat.

Si vero in fluida corticem agere concederemus, tamen intermittentes non ex fluidorum, ſed ex ſolidorum, aut, quod idem eſt, nervorum ſtatu pendere, probatum eſt.

Experientia denique repetita demonſtratur, corticem, ubicunque arteriarum tonus augetur, nociturum, et, e contrario, quando diminuitur, maximum commodum ſecum allaturum. Haec vero negantes evolvere debent ſcripta ſagaciſſimi Van Swieten, quae ſatis luculenter eadem demonſtrant.

Intermittentes, in vernales et autumnales, ſcriptores apte diſtinguunt. Illas diatheſis phlogiſtica, has vero putrida, concomitatur. Ubi phlogiſtica ſigna ſe oſtendunt, regimen antiphlogiſticum, auctore Sydenhamo, praeſcribendum eſt, quamdiu manent; inflammatione

mationе autem remota, nil vetat quin cortex exhiberi queat; ſi vero non removeatur diatheſis illa, multis in caſibus cortice adhibito, febres continuas generis nocentiſſimi ſubſequi percipimus, et eo, niſi neceſſitate urgente, non eſt utendum. Propter rationes jam traditas eum nunquam praeſcribere ſolemus, cum propria apyrexia difficulter ſeſe oſtendit.

Putrida diatheſis, autumnalium intermittentium fere ſemper comes, vim tonicam minuit, et hoc in caſu magnum damnum laxis et imbecillibus ſyſtematibus infert. Hae febres, quoniam ſunt periculoſiſſimae, maximam curam poſtulant; hiſce igitur morbis, primo ingreſſu, medici, in calidis regionibus, corticem adhibendo, obviam ire saepiſſime coguntur. In his enim primaria indicatio curatoria eſt, Vim vitae corroborare. Hinc Cleghorn, Torti, &c. cum in viſceribus abdominalibus accumulatio adeſſe appareret, corticem injicere quam celerrime erant coacti. Mercatus etiam inquit, "Si in his malis differas, periculum ocyſſime accerſes: Procraſtinatio enim in his nunquam non fuit pernicioſiſſima." Quidam caſus accidunt, ubi, ſepticis et putridis viribus ingraveſcentibus, arteriarum tonus tam ſubito

bito relaxatur, et alia mali ominis ſubſequuntur, ut ſtatim cortex ſit praeſcribendus, nullo paroxyſmorum intervallo dato aut exſpectato.

Medici magnopere inter ſe litigaverunt, an evacuationes ſemper praecedere uſum corticis debeant, necne: Quidam eſſe maximi momenti ſtatuerunt; alii vero non ſolum inutile, ſed etiam periculoſum. Sine ulla evacuatione praecedente ſaepiſſime uſurpavit Mortonus; pergit etiam nos certiores facere, ſe, viſceribus obſtructis et inflammatis, felici cum ſucceſſu praeſcripſiſſe, et quicquid mali ab aliis eſſet obſervatum, non uſui corticis, ſed aliis cauſis attribui debere.

E contra, aſſerit Storck, hydropes vel quoſdam alios morbos peſſimi generis ab ejus uſu induci, niſi hypochondriorum obſtructiones evacuationibus prius ſolvantur. Sauvages, Van Swieten, &c. idem ſentiunt. Baglivius quoque aſſerit, "Si chinam dederis, ut fataliter plurimi faciunt, ventre adhuc humoribus onuſto, tria exſpectato, aut inflammationem, aut lentam ac diuturnam febrem, aut mortem." —Inter omnes autem fere auctores convenit, evacuationes, quum adhiberi poſſint, eſſe adhi-

hibendas. Ubi evacuationes inducendae ſunt, dominum Mead ſequi volo, qui pulverem rhabarbari optimos effectus edere judicavit. Summa enim laude dignum, non ſolum in hac febrium ſpecie, ſed etiam in omnibus aliis, inflammatoria excepta, rhabarbarum cenſeo; quippe enim, vi ſibi propria alvum laxam reddendi, atque eodem tempore evacuationes profuſas cohibendi, denique ſyſtema roborandi, quatenus amarum, praeditum eſt.

Omnibus de hiſce evacuationibus, a diverſis auctoribus traditis, rite perpenſis, accumulationes bilioſarum ſordium, quae primas vias occupant, et morbo favent, ejici, atque excretoria, quae ad inteſtina ducunt, ſi conſtringantur, aut nimia fluidorum in abdominalibus viſceribus congerie occludantur, aperiri, multo utiliſſimum eſſe patebit: Haec vel emeticis vel purgantibus, conſenſu recentiorum medicorum, perficiuntur, quibus modis mala ex uſu corticis ſubſequentia, ſi ita loqui liceat, facile praecaventur. Haec methodus, quando morbus typo regulari non ſe oſtendit, eſt praeſertim neceſſaria. Effectus eorum hiſce in morbis probabiliter non ſemper ex evacuatione facta oriri, quod nuper ingenioſus amicus

amicus dominus GILCHRIST me docuit, demonſtrare videtur. In duobus intermittente laborantibus, ubi paroxyſmi typum valde irregularem induebant, epiſpaſtico inter ſcapulas in hiſce ambobus caſibus applicato, morbus typo regulari, nempe tertiano, poſtea procedebat. Nonne emetica et epiſpaſtica in talibus caſibus eoſdem effectus edunt?——Rationem agendi ſequentem reddemus, viz. quando morbi, qui ſub certis periodis oſtendere ſeſe debent, typum irregularem aſſumunt, hoc derivatur ex aliqua conditione in corpore latente, quam emeticis vel veſicatoriis mutare, et viam, qua regularibus periodis morbus procedat, ſternere poſſumus.

QUIDAM celeberrimi auctores, hunc morbum, certis circumſtantiis comitatum, vel in aliquod temporis procedere permitti, vel relinqui debere naturae medicatrici, docuerunt; idcirco, ut hancce opinionem firmarent, intempeſtivum corticis uſum hoc in morbo valde vituperant, quaſi multorum malorum radicem: Hoc tanquam nihili aeſtimandum praetereo, atque intermittentem ab initio ſine damno ſolvendam cenſeo; praeſertim vero ubi aliquid periculi

imminet;

imminet; neque enim nugas agebat Poeta, dum cecinit,

Mobilitate viget, vireſque acquirit eundo. VIRG.

HOFFMANNUS, LISTER, &c. idem quoque ſentiunt. MONGINOTIUS etiam inquit: "Notandum venit, ſi invaſio admodum valida fuerit, aut ſi crebrius fuerit exhibita, nempe cortex, nonnullos a primo etiam paroxyſmo liberationem obtinere, unde medicamento plurimum laudis accedit." BOHNIUS vero ſapienter ſcripſit: "Nullae de aliqua re dari poſſunt generales regulae quae aeque omnibus occaſionibus reſpondebant; haec res prudentiae et ſagacitati peritorum medicorum relinquenda eſt."

QUOD autem objicitur et graviſſime urgetur, ſi aliquis morbo pertinaci laboret, praeſertim in ſyſtemate nervoſo, e. g. paralyſi, epilepſia, convulſionibus, &c. et intermittens ſupervenerit, hic, ſi mitia ſymptomata adſint, haud abs re eſſet, progreſſum ejus quodam in gradu permittere: Quippe enim neque eſt impoſſibile, atque haud equidem infrequenter accidit, motus ex intermittente orientes ſyſtema ita commutare poſſe, ut aegrum in poſterum

morbo quo ante laboraverit liberatum relinquant.

FORMULA ſub qua hoc medicamentum ingerimus, magni momenti eſt; ideoque indaganda.

Saepissime ſub forma electuarii deglutitur cortex; ſed multo minus efficax, judice Domino Lind, quam cum exhibetur in hauſtibus vino vel ſpiritu rectificato ſatis dilutis. Cortex tamen ſic miniſtratus, quamvis ſaepiſſime proſit, ſemper haud ita tutus videtur; nam ex vehiculi ſpirituoſi quantitate ingeſta ſtatus inflammatorius inducitur, et vires ſtadii caloris, una cum agmine malorum inde ſubſequentium, augentur; ſub forma igitur electuarii eſt praeſcribendus, atque tamdiu continuandus, quamdiu facile fert ventriculus. Cortex ſub forma pulveris vel electuarii aſſumptus, uti ante memoravimus, ullam aliam methodum maxime ſuperat: Huic quoque favet Blegnyus: "Me judice," inquit, "ſimpliciſſimae praeparationes et quae minus artificium redolent, omnibus praeferendae ſunt." Mortonus etiam, verba faciens de chinaechinae tincturis, extractis, &c. concludit: "Febres ſane ſubſtantia

ſtantia corticis citius, ac certius, quam quacunque ſpecioſiſſima ejus tinctura, extracto, vel elixire fugari, atque fugatas ad recidivationem minus aptas eſſe, certo certius conſtat."

Ubi autem amarum et ingratum corticis ſaporem faſtidiunt nimis delicati homines, vel pueri aut infantes, corticis decoctum clyſmate injectum, vel potius ejus pulvis, uti monuit Ill. Sbaralea, ſubtiliſſime aqua dilutus, tuto et pene aequali cum ſucceſſu idem efficit ac per os aſſumptus eſſet; majore tamen, ſcil. tripla plerumque opus eſt doſi, ad idem effectum praeſtandum. Uno autem alterove clyſmate emolliente prius eluenda eſt alvus, ne foeces in craſſis inteſtinis haerentes obſtent; atque poſtea diutius clyſmata ex cortice Peruviano parata vacuis inteſtinis retineri poſſint.

Quando cortex alvum conſtipatam reddit, quod ſaepiſſime accidit, purgantia jungere monet Cel. Senac; enemata, uti Hoffmannus judicavit, anteponenda putamus; quia ſyſtema debilitare, quod evacuantia ſemper faciunt, magnopere regreſſui intermittentium viam ſternit; laxantia igitur multum cortici obſunt; evacuationibus enim inductis, tonum

ſyſtematis

ſyſtematis diminuunt; atque quantum cortex roborat, tantum evacuantia debilitant.

Cum alvum nimis ſolverit ipſe cortex, tum vis cathartica opio compeſcenda.

Ut vires corticis augerent, multa huic medicamenta adjecerunt medici; centaureum minus, pulverem viperinum, &c. multopere laudavit Senac. Centaureum minus, quatenus gentianae eſt ſpecies, amari virtutes poſſidet; ſed, quae ſint pulveris viperini virtutes inveſtigare, nequaquam adhuc pares ſumus; quoniam vero gentiana molem doſis tantum auget, et minores quam cortex virtutes poſſidet, inutilem judicamus. Jurare vero in verba Celeb. Sydenhami noſtrum non eſt; dicit enim, "Qui aliquid cortici adjiciunt, praeter vehiculum eidem in ventriculum tranſmittendo neceſſarium, aut ex ignorantia peccant, aut dolo malo, a quo vir probus ex animo abhorrebit."

De Dosibus nunc obſervare liceat, quicquid mutationis efficit cortex, id parva doſi non effici; regreſſus enim paroxyſmi, niſi doſi ſex drachmarum non praevenitur, et ſaepe uncia una vel etiam plus requiritur. Ita quoque

quoque SYDENHAMUS obſervavit, "quo magis febris, ſive ſponte ſua, ſive regimine calidiori ad continuitatem accedit, eo majore corticis quantitate opus fuiſſe; adeo ut aliquando ſeſquiuncia, vel et duobus unciis, ſe ad febres tales fugandas indiguiſſe." Et MONGINOTIUS inquit 'Cum ab hujus remedii uſu omne omnino abſit periculum, ſatius eſt ad majorem quantitatem aſcendiſſe, quam in minori haeſiſſe, ut curationis το ασφαλὲς ſequatur." Idem plane aſſerit CHARAS, loquendo de doſi extracti ſui in hunc modum: "Mais il n'eſt pas neceſſaire d'etre ſcrupuleux ſur la doſe de cet remede; car il a cet advantage, que l'augmentation de la doſe un peu au dela de l'ordinaire, n'y la reiteration des priſes ne laiſſent aucune mauvais impreſſion, et ne peuvent faire mal a perſonne."

Ex dictis facile colligi poteſt, mutationem ſyſtematis ſupra memoratam non ſolum ex quantitate pendere, ſed ex tanta quantitate ita deglutita, ut uno et eodem tempore effectus ſuos edere et continuare queat cortex; minorem enim vim magnis intervallis deglutitus habet. Uſu docemur, quo propius mutatio in ſyſtemate ope corticis facta ad atoniae

et

et ſpaſmi regreſſum accedat, eo majores vires paroxyſmum appropinquantem ſuperandi et prohibendi inducit; atque ideo ſolvendi morbum certiores ſumus. Fortaſſe igitur duae drachmae, ſemihoram ante regreſſum paroxyſmi adhibitae, magis proderunt, quam quatuor drachmae, ſex horis ante, vel etiam ſex drachmae per ſpatium totius diei deglutitae; ſi enim inter doſes longum intervallum intervenerit, tam efficacem mutationem ſyſtematis inducere aut continuare non poteſt cortex. Pertinacia quartanarum ex ſumendo unciam corticis tantum per duos dies pendere videtur; die paroxyſmum praeeunte, vel mane potius quo exſpectatur, deglutire melius eſſet. Praedicta hoc modo illuſtrare volumus. Si, e. g. ſex aut duodecim horae inter doſin ultimam deglutitam et regreſſum exſpectatum paroxyſmi intervenerint, tonum ſyſtematis iſtum, qui obviam recidivo paroxyſmo aptus eſt, cortex fulcire non valet.

Uſus corticis, ut regreſſibus intermittentium praecaveamus, in aliquod temporis continuandus eſt. Conſenſu omnium medicorum exiſtimandum eſt, certis periodis intermittentes redire procliviores, et haſce periodos febri-

um

um variis typis congruere: Si igitur cortex unum paroxyſmum ſuſtulerit, nequaquam fidendum eſt; ſed ſaepius eſt deglutiendus, ut regreſſum cavere queamus, in paroxyſmum proximum eſt ſumendum, in tertium omittendum, et in quartum iterum adhibendum; tum per duos paroxyſmos poſtea intermittere licet, et ſic in poſterum, intervallis ſemper adauctis. Haec methodus forſan regreſſui obviam ibit; hac in regione, quatuor vicibus cortex repetitus ſufficiet; ſed in humidis regionibus, ubi ſemper cauſa morbi adſit, aut cortex in longum tempus eſt continuandus, aut in aliam terram aegro demigrandum. Nonnulli tam caute corticem tractant, ut, quamvis ſigna paroxyſmi abſint, tamen corticem omnino prohibent, donec ſpatium, quo paroxyſmus rediret, praeteriverit. Si vero paroxyſmus ſolvitur, et phaenomena quae ſtadium frigogoris comitantur abſint, corticem ſatis tute deglutire, ac in uſu ejus perſeverare, aegrum poſſe exiſtimamus; atque hac methodo multas intermittentes pertinaces eſſe remotas, in quibus altera nequaquam valuit, experientia conſtat.

HANC

Hanc rem dimittere nefas ducerem, niſi notaverim, obſervationes non rite confectas, et inſcientiam diſtinguendi medicamenti effectum a morbo ipſo, praejudicia in corticem varia fulcire, atque adeo maximo hominum beneficio obſtare.

Ex obſervationibus Cel. Dom. Lind, in libro De morbis regionum calidarum, eadem probata invenimus. Idem vir, medicinae peritiſſimus, docet, ſe per tres annos praeteritos centum et quadraginta corticis libras quotannis praeſcripſiſſe, et nullum incommodum, quod re vera uſui corticis attribui poſſet, obſervaſſe, duobus caſibus exceptis, ubi non ſuccederet, quod forſan ex intempeſtivo uſu accidebat.

Notum eſt, quodvis remedium, utut innocuum, ſaepe non prodeſſe, et nonnunquam etiam obeſſe, ſi minus tempeſtive adminiſtretur; ſed hoc eſt peccatum temporis (inquit Badus) non eſt medicinae peccatum: Nimis etiam notum eſt nimiſque vulgatum, quod

——————*Data tempore proſunt,*
Et data non apto tempore Vina *nocent.* Ovid.

Ex

Ex longa experientia affirmat SYDENHAMUS, ſe nihil mali aegris accidiſſe ab uſu ejus vidiſſe unquam vel cum ratione ſuſpicari potuiſſe, niſi quod illi, qui longum et repetitum corticis Peruviani uſum experti eſſent, in ſpeciem quandam rheumatiſmi ſcorbutici nonnunquam incidiſſent; quae tamen perquam raro accidit, et tunc facillime curabatur remediis antiſcorbuticis. In hoc autem bonus vir hallucinatus eſſe videtur. Aſſeruit enim GRAINGER, ſe a cinchonae uſu rheumatiſmum ſcorbuticum nunquam comperiſſe; ſed obſervaſſe ſcorbutum ſaepe intermittentes ſine cortice curatas ſequi. MEIBOMIUS etiam et WERLHOFF, celeberrimi viri, teſtantur, cachexiam, ſcorbutum, et hydropem, int ermittentes, aliter tractatas, ſupevreniſſe. MORTONUS fidenter aſſerit, poſtquam jam viginti quinque annos quotidiano uſu ejus vires explorando expertus eſſet, ſe nunquam noviſſe aliquid mali ab uſu corticis cuiquam eveniſſe, praeter ſurditatem aliqualem, tempore uſus moleſtam, quae ſponte illico a morbo evicto vel pulveris omiſſione ceſſavit ſemper. FRANC. REDI, WILLIS, BOYLE, DIGBEY, et VAN SWIETEN, magnopere corticem laudarunt, et innocuum eſſe teſtantur.

Hoffmannus dicit, " Si debito tempore, debita doſi et quantitate, exhibebitur, et cum diaphoreticis et reſolventibus rite permiſcebitur, nocebit nunquam." Quidam vir, teſtante De Haen, intra ſeptem fere menſes interne ſumpſit corticis plus libris quadraginta; enormem ſane quantitatem! abſque tamen ullo effectu inſigni, praeter quod gangraenam peſſimam ſanavit.

De Uſu Corticis in Remittentibus.

Quoniam hactenus uſum corticis modumque operandi in intermittentibus demonſtrare conati ſumus, diutius in caſibus remittentium immorari haud neceſſarium judicamus. Obſervare ſufficiat, remittentes induci iiſdem cauſis quibus intermittentes, atque has duas morborum ſpecies tantum in exacerbationibus et remiſſionibus magis aut minus manifeſtis differre. Hiſce igitur in morbis maxime valet cortex Peruvianus, ubicunque remiſſio ſeſe manifeſtat; praecipue vero prodeſt, quan-

docunque putrida diatheſis adeſſe videtur, quamvis nulla ſit remiſſio aut ſedimenti urinae depoſitio; vel denique etiamſi omnia alia obtinerent, quae ejus uſum prohibere alias nos inducerent. Utrum haec diatheſis putrida exiſtat necne, ex regione, epidemici graſſantis natura, ſymptomatibuſque manifeſtis, cognoſcere licet.

De Uſu Corticis in Febribus Continuis.

Cortex Peruvianus etiam in his morbis uſurpatus fuit; ſed nemo, ſaltem mihi cognitus, tempus adminiſtrandi aptum adhuc deſignavit. Febres apud veteres continentes dictae non re vera exiſtunt; tales ſcilicet, in quibus frigoris ſtadium mox ſubſequitur caloris paroxyſmus, et qui eodem tenore pergat, donec poſt longum tempus criſi ſolutionem penitus habuerit. Haſce febres enim continentes appellatas, quae aegrum uno tantum occupant paroxyſmo per plurimos dies permanente, celeberrimus profeſſor noſter Dom. Cullen (fama

ma cujus aut in re medica aut apud eruditos nunquam eſt moritura) ſe nunquam vidiſſe aſſerit; ſed omnes vel cum majore vel minore gradu aut remiſſionis aut exacerbationis experientia per annos triginta, ſummo cum ſtudio repetita, inveniſſe dicit.

Ex praemiſſis, omnem quamcunque febrem habere paroxyſmorum certis periodis ſibi propriorum regreſſum, concludere licet. Si igitur hiſce veritatibus experientia ſtabilitis aſſentiamur, nempe quod omnes febres, cujuſcunque ſpeciei, exacerbationes vel paroxyſmos habeant, atque paroxyſmi regreſſus cum ſymptomatibus analogis ſtadio frigoris incipiant, corticem, ad ſpaſmodicam affectionem obſtandam, aeque in his ac in illis febribus, valere, dicere haud eſt abſurdum. Difficultates vero uſum cortcis in intermittentibus comitantes in hiſce febribus ſunt majores; uti enim cortex neque in ſtadio frigoris, niſi ab ejus initio, neque in ſudore, adhiberi poteſt, plane ſequitur, uſum ejus magis dubium eſſe in continuis, ubi ſtadium caloris et effectus ejus diu perdurant; ſi igitur rite exacerbationes et remiſſiones notare poſſumus, quin bono cum fructu adhiberi poſſit cortex, nequaquam dubitamus.

bitamus. Quamprimum vero diatheſis phlogiſtica ſit remota, et ſyſtematis tonus nimium diminutus, cortex eſt uſurpandus, et in hujus generis febrium ſtatu provectiore bonos effectus nunquam non producit; ideoque, quam nunc, ſaepius adhiberi debet. Nam in aequum errorem incidimus, nimis diu exſpectando ac nimis cito praeſcribendo; ita admonuit Poeta, ne

——Sero medicina paretur
Cum mala per longas invaluere moras.

Sed de ſpeciebus febrium ſigillatim pauca dicere oportet. Synochus, ex ſymptomatibus inflammatoriis et nervoſis compoſita, initio inflammatoria, progreſſu autem et verſus finem nervoſa eſt. Ut hunc morbum ab initio ſemper diatheſis inflammatoria comitatur, corticem hoc in ſtadio haud innocuum judicamus. Nuperrime vero felici cum ſucceſſu aptam methodum exhibendi monſtravit Dominus James, venaeſectione ſcilicet praemiſſa, uſu pulveris, ex ſuo nomine dicti, remiſſionem inducere tentat; tum, quamprimum remiſſio apparet, corticem injicit, et hoc modo multo breviores has febres reddit. Sed, ne altius eamus, cavendum eſt; ex notiſſimo enim effectu

tu corticis, tam in intermittentium ſtadio caloris, quam ex tonica virtute in aliis morbis, hos caſus a Dom. JAMES memoratos proprie typhi generis eſſe exiſtimamus, vel ejus generis febrium quas nervoſas nuncupare ſolemus, quae ſaepe ab initio venaeſectionem facile ferunt, ſed ſolo cortice Peruviano tuto et jucunde ſolvuntur.

DILIGENTER indaganti a quinto ad ſeptimum diem hoc in morbo remiſſiones ſatis aperte ſeſe oſtendunt; poſtea vero magis magiſque obſcurae eſſe incipiunt. Hac in praxi ſumma cautela certe eſt adhibenda; aliquid autem confidenter aſſerere nos adeo imperitos nequaquam decet;

——— *Dies doceat.*

In ſtadio ſecundo, ubi atonica vel putrida diatheſis locum obtinet, corticem eſſe efficaciſſimum, nemo dubitat.

UBI, ex abſtinentia diuturna, vel intempeſtivis evacuationibus praecedentibus, natura admodum languet prae inertia ſolidorum et fluidorum defectu, et febris vel ad minimum remittere videtur, cum pulſu debili et circuitu ſanguinis per vaſa cerebri pene ſuppreſſo, et deliquiis frequenter inde ortis; in tali caſu, ait

ait ingenioſus GILCHRIST, cortex Peruvianus exhibitus optimum cardiacum eſt, fibras roborat, ſpirituſque excitat.

NUNC pergere liceret de *Typho* vel *Nervoſa Febre*, uti vulgo vocatur, quaedam dicere; quoniam vero ſynochi ſtadium ſecundum, de quo ſupra, ſit nihil aliud quam typhus verus, ulterius progredi ſupervacaneum eſſet.

IN PHLEGMASIIS, cortex nequaquam propinatur, niſi in ſtatu gangraenoſo, in quo mirifice agit, ita ut multo magis conſpicuos effectus, quam in ullo alio caſu, producat.

De uſu Corticis in Gangræna.

Hoc in morbo cortex jure laudatur, et conſenſu omnium, innumeriſque experimentis, fama ejus ſtabilitur.

DE vero uſu et abuſu ejus hoc in loco haud abs re erit quaedam dicere.

DUAE

Duae ſpecies gangraenae proprie dantur:

1ma, Quae proprie ſuum ortum ex vi inflammationis ducit.

2da, Quae ex flaccido vel debili ſtatu partis affectae, vel denique totius ſyſtematis atonia, oritur.

Prima ſpecies produci poteſt, quando ab impetu aucto, qui atoniam gignit, partes magnopere diſtenduntur; vel ſi effundatur materies liquida, praeſertim rubri globuli, qui a putrefaciente fermentatione cito in venenum mutantur, et hi cum diſtentione inflammatoria ad gignendam debilitatem vel atoniam conſpirant. Corticis uſui hoc in caſu objici poteſt, quod vaſis nempe circumambientibus vigorem et tonum augendo, cortex, ipſam cauſam, unde gangraena orta ſit, in eadem ratione qua parti jam affectae proſit, augeatur. Si vero ſine commodo talibus in caſibus uſurparetur, cortici minime vitio verterem; ſed potius in hoc referrem, quod venenum generatum tam cito agit, ut non ſolum proximas partes pervadat, ſed etiam totum ſyſtema adeo occupet ut confeſtim mortem inducat. In

hoc

hoc enim caſu, primo indicatur tonum arterialis ſyſtematis ſervare, veneni incrementum atque ejus ſedantes effectus praevenire, tonicis et antiſepticis, quorum efficaciſſimus eſt cortex. Reminiſcendum quidem eſt, corticem nimis cito nequaquam ingerendum; difficile enim interdum dictu, quando phlegmonae externae, praeſertim vero internae, ad gangraenam vergant; igitur corticem praepropere deglutitum aliquod damni ſubſequi queat.

Nunc breviter indagandum eſt de ſecunda ſpecie, quae maxime obtinet in hydropicis, paralyticis, et ſenibus; hiſce in caſibus, cortex, propria doſi, et debito intervallo repetita, ſuppuratoriam inflammationem fauſtam fere ſemper inducit.

Jam conſtat apud pathologicos recentiores, nullam topicam fere putrefactionem in corpore humano exiſtere, niſi ex ſtatu atoniae, a veneno, putrefactione, vel quodam alio modo inducto. Ex dictis apparet, cur ſagax et ingenioſus Pringle tam ſaepe omnia adſtringentia et tonica ſemper antiſeptica eſſe memoret. Ut res clarius elucescat, notandum eſt, ubicunque effuſiones ex inflammatione proveniunt, effectus harum ex natura materiae ejec-

tae magnopere pendere, materiam autem ex vaſorum tono; hinc puropoiea ex quadam fermentatione, quae in ſero ſanguinis ſolo ſub certis circumſtantiis obtinet, oriri videtur. Celeb. enim Gaber rubris globulis ſero additis putrefactionem potius quam purulentiam contigiſſe obſervavit. Toni vaſorum defectus facile globulos rubros tranſire, et effundi una cum ſero, et etiam ſtagnare, permittit. Hinc putrefactio, dein gangraena vel ſphacelus, ſuboritur. Sed meo judicio atonia eſt cauſa primaria; ſi igitur toni vaſorum defectum, tonicis remediis removere, et tonum talem qui ſub fauſta inflammatione adeſt, reddere queamus, in partibus laudabile pus faciendi copia inde facillime ſubſequitur, et hoc modo etiam putrefactioni obviam fiet; ex uſu igitur corticis purulenta ſuppuratio in peripheria gangraenae ſequitur.

De Uſu Corticis in Variolis.

In hoc morbo, quando ſuppuratio nondum ad ἀκμὴν ſuam pervenerit, et inflammatio huic

huic apta non eſt ſatis valida, vel ſi vis vitalis deprimatur, corticem Peruvianum aptiſſimum eſſe remedium docet experientia. Methodum praeſcribendi primo promulgavit Cel. Profeſſor Monro, cujus memoria in ſummo honore jure eſt habita: Ait enim, "Where a right ſuppuration did not come into the puſtules, or petechiæ ſhewed a diſpoſition to a gangrene, I had the pleaſure to ſee the effects I expected from it; the empty veſicles filled with matter; watery ſanies changed into thick white pus; petechiæ became gradually more pale coloured, and at laſt diſappeared."

Inter erumpendum aliquando uſurpatus fuit; ſed, ni fallor, malo plerumque cum ſucceſſu; ſi enim diatheſis phlogiſtica ſyſtema pervaſerit, omnino, uti antea obſervavimus, nocebit. Sed ſi tanta atonia, dum erumpunt puſtulae, totum ſyſtema occupet, adeo ut eas ejicere nequeat; hoc in ſtadio indicatur cortex, et tam ſaepe, quam res poſtulat, eſt uſurpandus.

In febre recidiva, uſus ejus magis eſt ſuſpicandus. Hanc febrem, quae in hoc ſtadio fere ſemper obtinet, plerumque eſſe inflammatorii

torii generis, meliuſque venaeſectione et remediis antiphlogiſticis, quam ulla alia methodo, ſanari ſcimus : Ergo hoc in caſu cortex nocebit.

Depromere nunc impune liceat axioma non omnino vituperandum, viz. Ubicunque evacuatio in aliquod tempus eſt continuanda, ibi uſus corticis dubitabilis, ſupervacaneus, vel denique haud innocuus eſt ; et hiſce in caſibus tantum utilis, ubi putrida diatheſis manifeſtis ſignis adeſſe apparet, aut ab initio febris recidivae incidere ſolet.

Lex generalis jam memorata unam exceptionem patitur, viz. in caſibus quibus ſyſtema valde flaccidum eſſe apparet, et cum puſtulae materiam tenuem et ichoroſam pro pure laudabili, uti chirurgici loquuntur, emiſerant, et ſi nulla diatheſis putridae ſigna adſint, cortex praeſcribendus eſt.

De Uſu Corticis in Hæmorrhagiis.

An corticem Peruvianum in omnibus diverſis haemorrhagiis praeſcribere proprie poſſimus,

ſimus, diu agitatum eſt; ſed cum poeta dicere licet,

——— *Medio tutiſſimus ibis.* Ovid.

In haemorrhagiis ex mobilitate atque debilitate ſyſtematis provenientibus, prodeſt cortex; in hiſce etiam quae tam diu permanſerunt, ut periodicae factae ſint.

Hæmorrhagiæ proprie ſic dictae ſunt pene omnes inflammatoriae, e. g. ex decem haemoptyſibus, novem inflammatoria diatheſis comitatur. Haemoptyſis vero accidere poteſt ex flaccido et debili corporis ſtatu, ideoque diu permanere queat; hujuſmodi igitur in caſibus cortex et adſtringentia eſſe uſui poſſunt. Diagnoſin autem formare medenti interdum difficillimum eſt; et quando haemorrhagiae inflammatoriae, et quae ex debilitate oriuntur, inter ſe confunduntur, multa mala certo citoque ſubſequentur.

Quoniam phthiſis pulmonalis ſaepiſſime ex haemoptyſi oritur, atque huic generi ab ingenioſo Profeſſore noſtro Dom. Cullen in Noſologia ejus Methodica adnectitur, pauca de uſu corticis hoc in caſu dicemus.

De Uſu Corticis in Phthiſi Pulmonali.

Annis abhinc triginta hunc morbum removere venaeſectionibus parvis et ſaepe repetitis docuit Dom. Dover. Dom. Cullen, hoc morbo laborantes, quibus quinquagies ſanguis miſſus fuit, et ſanguinem detractum ſemper cruſta coriacea obnubatum, ſe vidiſſe memorat. Ex hoc igitur videre licet, quam perniciosſus in eis caſibus eſſet uſus corticis. Recte, ni fallor, ſcripſit Mortonus: "Libere fateor, me non obſervaſſe corticem aeque certo et perpetuo in febre phthiſica intermittente ſcopum ſuum attigiſſe, ac in intermittente ſimplici a mere morbida ſanguinis diatheſi orta."

De Uſu Corticis in Dyſenteria.

Quamvis in dyſenteria non tam ſaepe ac in morbis ante memoratis uſurpetur cortex, tamen

men ſub certis circumſtantiis etiam hoc in caſu utilitas et virtutes ejus eluceſcunt.

Dysenteria eſt morbus cum febre ſtipatus, atque ex eiſdem cauſis quibus remittentes oritur; et ſaepe unus in alterum mutatur, atque utrique diatheſis putrida adeſt, praeſertim quando occupant in calidis regionibus et tempeſtatibus, in quibus, primo intuitu antiſeptica, maxime autem corticem, indicari crederemus: Quando vero typum ſibi proprium induit dyſenteria, multa corticis uſum prohibent.

Signa inflammatoria tanta ſaepe primo ingreſſu ſeſe oſtendunt, ut venaeſectionem indicent, atque etiam tubus alimentaris, maxime circa colon, ita conſtringatur, ut foeces, ex quibus ſcybala proveniunt, retineantur. Hoc in caſu corticis uſus minime permittendus; nam ſcybala ejicere praecipue indicatur, quamvis ſit difficillimum et maxime moleſtum. Dyſenteria, quatenus morbus putridus eſt, uſum corticis vel antiſeptica poſtulat; attamen cortex nequaquam eſt uſurpandus, ſed medicamenta quae alvum conſtipatam ſolvant. Antiſeptica, quae maxime praeſtant, ſunt fructus horaei acido-dulces, farinacea, &c. &c.

Quando

Quando dyſenteria vero typum remittentis induit, eodem modo ſanari debet; Mortonus, Cleghorn, et Lauter, experientia diuturna docti, hoc adhortantur. Quamprimum petechiae, aphthae, aut ſingultus, ſeſe oſtendunt, gangraena ſtatim impendet, et tum cortex nobis ultimum auxilium eſt; igitur ſine mora, tantaque mole quam aeger ferre poſſit, propinandus.

Hoc in loco, unum dyſenteriae caſum notare volumus, ubi corticis uſus minus eſt dubitandus; nempe ſi dyſenteria in longum tempus aegrum infeſtaverit, ac ideopathica morbi ſymptomata abſint, diarrhoea vero aut frequens dejectio alvi, ex laxitate inteſtinorum profluens, locum obtinet, cortex eſt optimum remedium.

De Uſu Corticis in Paralyſi.

Nullum medicamentum hoc in morbo frequentius uſurpatur, aut cujus effectus ſunt magis incerti, quam cortex. Probabilis forſan ratio ex hoc deduci poteſt, nempe quod medi-

ci

ci non ſatis cauſas inveſtigaverint, quae morbum intulerint.

Si enim hic morbus oriretur ex aliquo malo quod continuitatem nervorum deſtrueret, e. g. ex horum eroſione vel compreſſione, nullum auxilium hoc in caſu adferret cortex.

Si cortex proſit, morbum derivare ortum ſuum ex una vel altera cauſarum ſubſequentium judicamus.

Imprimis, motus muſcularis impotentia ſine muſculi vitio ſenſibili exoriri poteſt, ex imbecillitate potentiae iſtius, quaecunque ſit, quae apud originem nervorum vim nerveam ciere inſervit, et in muſculum impellere valet.

2do, Paralyſis, a defectu illius vis, quaecunque ſit, unde proxime pendet muſculorum actio, ſeu defectu vis muſculo inſitae, uti Hallerus loquitur, ortum ducere poteſt.

Ad has cauſas ſpecies ſequentes referendae ſunt, viz. illa quae in ſenibus et eis qui juvenilibus annis nimis vino indulſerunt obvenit, atque etiam quae ex arthritide, ut ſaepiſſime accidit, praeſertim podagra, tyrranidem ſolitam in artus non exercente. Utpote etiam a doloribus rheumaticis, quum fuerint diuturni,

qui ſaepe partem paralyticam relinquunt. Frigus etiam paralyſin ſaepe inducit, ſi vel intenſius fuerit, vel diutius corpori applicatum, et praeſertim quando humiditate conjunctum eſt; igitur obſervavit venerandus HIPPOCRATES, ſrigus nervis inimicum eſſe, et, ſecundum CELSUM, per imbres reſolutiones nervorum frequentiſſime fiunt. Veneri nimium indulgentes ſaepe paralyſi obnoxii ſunt; nam, CELSO auctore, "Frequens concubitus corpus ſolvit."

QUANDOCUNQUE igitur paralyſis a cauſis ſupranumeratis exordium habet, cortex, meo judicio, quam maxime utilis eſt. Denique, in omnibus caſibus, quibus electricitas admittenda eſt, aut aliquod bonae frugis ea protulerit, in eis nunquam abeſſe debet cortex.

De Uſu Corticis in Hypochondriaſi.

NOSTRUM nunc non eſt varias hujus morbi cauſas dicere. Speciem intermittentis ſaepiſſime aſſumit hypochondriaſis, et

et tunc uſus corticis locum ſibi vindicat, et haud raro magnopere prodeſt. Saepiſſime a debilitate, vel atonia, vel, uti SYDENHAMUS loquitur, ab ataxia, ortum ducit; hinc dicit, "In malo hypochondriaco corticem "eximias mirandaſque vires in ſanguine et "in ſpiritibus confortandis invigorandiſque "habere, cujus ſcrup. i. mane et ſero ad ſeptimanas aliquot deglutitum ſanam firmamque corporis craſin, tam viris hypochondriacis quam faeminis hyſtericis diu multumque aegrotantibus, dejectaque quaſi jam corporis oeconomia, reſtituiſſe ipſe obſervavi."

UBICUNQUE etiam hunc morbum nimis auctae evacuationes, e. g. ſanguinis emiſſio, fluor albus, nimius concubitus uſus, vel, quod multo magis perdit, illud turpe et peſtiferum gaudium, nomine ONANIA, inducunt, cortex propinandus eſt. Sub vitae finem vero, ubi hypochondriaſis, proprie ſic dicta, valet, atque obſtructiones viſcerum adſunt, cortex nocebit.

De Uſu Corticis in Chloroſi.

Omnium morborum qui inter puellas matureſcentes graſſantur, nullus eſt pernicioſior aut magis formidabilis, quam chloroſis. Ad teipſam, pulchra puella! ab hocce malo tutandam, in matrimonium, ut in anchoram ſacram, eſt confugiendum:——Igitur

Deſine matrem
Tempeſtiva ſequi viro. Horat.

Si vero gaudiis connubialibus frui nequeat infelix virgo, tum demum, ad medicinam ut ſeſe conferat, neceſſe eſt: Sed,

Jupiter, affectae tandem miſerere puellae! Prop.

Chlorosis fere ex ſequentibus duabus cauſis pendet:

1. Ex debilitate vel toni defectu totius ſyſtematis.
2. Ex conformatione mala uteri.

Primam cauſam fugare conamur tonicis omnium

nium generum adhibendis, praeſertim chalybeatis, caeteriſque; ſi illa bonos effectus producunt, cortex quoque proderit.

Quid per ſecundam cauſam voluerimus, ex Theſi, nuper in hac Academia ab ingenioſo juvene conſcripta, depromere liceat: "Vaſa uterina aliquando vel nimis exilia ſunt, vel tunicis nimis denſis atque craſſis gaudent, ita ut ſanguini rubro tranſitum omnino denegent; inde fit, ut in hiſce exemplis profluvium menſtruale, ſanitati ſexus ſequioris apprime neceſſarium, ſecundum naturam nequaquam ſeſe exhibeat: Ad hancce functionem producendam, ut rite efformetur uterus, atque ut vaſa ejus ſatis patula ſint, omnino neceſſe eſt. Quandocunque autem evenit ut in ſyſtemate uterino obtineat haecce conformatio mala, deficiunt menſes, et exinde conſectatur chloroſis." In hoc caſu, corticem minime prodeſſe putamus.

De Uſu Corticis in Chorea Sancti Viti.

Ubi motus irregulares ſeſe oſtendunt, aeger

ger ſemper laxo et mobili ſyſtemate laborat, et ibi cortex ſalutiferum remedium jure habetur.

Huic morbo mederi evacuationibus docuit Ill. Sydenhamus: Et, has ab initio prodeſſe, ſi ſtatus plethoricus adſit, aſſentimur; ſed removere morbum ſolum valet cortex.

De uſu Corticis in Pertuſſi, vulgo Tuſſi Convulſiva.

Repetita experientia hocce in morbo ſtabilitur uſus corticis, et cauſam morbi eſſe ſpaſmodicam ejus effectus lucide perdocent; quandocunque ore uſurpatur, rariſſime fallit, atque interdum enematibus prodeſt. Si vero cortex deficeret, onus ſit leve tantum ferendo.

Primo ingreſſu morbi, cum pulmonum ſuffertorum adſint ſymptomata, ſpaſmo nondum ſoluto, atque expectoratione exiſtente nulla, deglutire corticem, nocebit: Sin vero ex naſo profluat ſanguis, et vomitus ſponte ſeſe offerat,

ferat, quae ambo fere fauſta ſunt, corticem feliciter praeſcribere poſſumus.

In hocce remedio exhibendo, febris nullam attentionem, niſi initio morbi, poſtulat. Ubi diu duraverit morbus, ſemper corticem praeſcribere licet. Cautela ſola obſervanda haec eſt, uti deſinamus tempore exacerbationis; atque multo praeſtat mane et ante meridiem deglutire.

De uſu Corticis in Hyſteria.

Ubicunque ex atonia aut mobilitate morbus cujuſcunque generis oriatur, et viſcerum obſtructiones eum non comitantur, tute et fauſte propinatur cortex. Hinc in hyſteria pura, ubi labes viſcerum abſunt, quae originem ex cauſis in nimiam mobilitatem ſyſtematis agentibus, uti ex affectibus animi, caeteriſque, trahit, cortex aptiſſimum eſt remedium. "Interim tamen, inquit Sydenhamus, confitendum eſt, quod hoc medicamentum non ita certo crebroque

broque huic malo ſuccurrat, ac febribus intermittentibus."

De uſu Corticis in Rachitide.

Quoniam, ad hunc morbum propellendum, totum ſyſtema corroborare primo indicatur, nullum medicamentum hoc melius efficere poteſt, quam cortex Peruvianus; tamen non tam ſaepe uſurpatur, quam primo aſpectu credere induceremur. Medici enim, ne viribus corticis aſtringentibus glandulae conglobatae obſtruerentur, metuerunt; hunc metum vero ſolvunt experimenta nuper *Londini* edita, cui libro titulus eſt, "Obſervations and Inquiries;" unde corticem hos tumores reſolvere diſcimus.

Cortex, infantibus quidem teneris, iiſque qui ab ejus uſu abhorreant, intus ſubuculae aſſutus, vel ſub lotionis forma enematiſve, ſatis apte adhiberi poteſt.

De

De Uſu Corticis in Scrophula.

Scrophula laborantes ſaepiſſime a cortice fuerunt relevati; ſed, priuſquam progrediamur, notare liceat, ſi in ulcuſculis ſuppuratio deſit, ex flacciditate partis oriri poteſt; ad hanc ſuppurationem promovendam, medicamentis ſtimulantibus topice utimur; hoc in modo, ni fallimur, agunt balſamica, cui etiam cupri et mercurii praeparationes addi queunt, ſcil. ut flaccidis fibris tonum reddant.

De fructu hoc in morbo ex uſu corticis proveniente, cujus famam celeberrimi viri Fothergil et Fordyce late propagarunt, dubitare nolumus; attamen, corticem morbum ſolvere, niſi ex cauſis ante memoratis derivetur, rariſſime poſſe, cenſemus. Hos ingenioſos medicos uſu corticis in hoc caſu non ſemper profuiſſe, compertum eſt; nullo enim medicamento adhuc notato, hunc morbum in omni ſtatu fugare poſſumus, quatenus ſedem ſuam in vaſis lymphaticis habere, et lympham ipſam quodammodo afficere videtur.

Huc uſque de virtutibus et uſu corticis Peruviani, quem clar. Mead "magnum Dei donum" appellat, et etiam de modo agendi praeſcribendique in plurimis morborum ordinibus; pergere nunc poſſemus quaedam dicere de ejus uſu in illa claſſe Noſologiae a D. Cullen tradita, nempe claſſe Localium; quoniam vero plerique ordinum vel generum, quae ſub ea continentur, haud improprie ad tres claſſes jam memoratas referri poſſunt, non eſt ulterius progredi neceſſarium; aut, ſi quid praeterea dicerem, limites hujuſmodi tentaminis nos tranſituros judicamus.

Ex dictis de cortice Peruviano luculenter, ni fallor, apparet quanti uſus ſit in praxi medica hocce Americanum pharmacum, quamque nobile et ſalutiferum ſit in plurimis morbis remedium ſub regimine prudentis medici: Sed et ſimul patuit gladium eſſe in imperiti manu, et malorum terribilium catervam aliquando comitari ejus intempeſtivum uſum, adeo ut multi non dubitarunt pronunciare eum magis damnoſum eſſe quam utilem.

"Quae praeſenti opuſculo deſunt, ſup-
"pleat aetas; non enim differendum eſt
"tyro-

"tyrocinium in ſenectutem; nam quotidie
"creſcit metus, majuſque fit ſemper, quod au-
"ſuri ſumus: Et dum deliberamus quando
"incipiendum, incipere jam ſerum fit; quare
"fructum ſtudiorum viridem et adhuc dul-
"cem promi decet, dum et venia et ſpes eſt
"et paratus favor et audere non dedecet."

QUINTILIAN.

FINIS.